

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno ... 140 K

mesečno ... 10 .

za inozemstvo ... 100 .

Oglaš za vsak mm višine

stolpca (58 mm) . 1 K

mali oglaš do 30 mm

stolpca (58 mm) . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/2
Telefon št. 72.

Upravišstvo:

Črničarova ulica št. 64
Telefon št. 86.Račun kr. pošt. ček. urada
šte. 11.842.

Ljubljana, 22. marca.

Pozornost Evrope je danes skoraj izključno obrnjena v Genovo.

Po Benešovem povratku iz Pariza se je vršil boulogski sestanek med Lloyd Georgeom in Poincaréjem, britanski sestanek Beneš - Ninčić, beograjska konferenca Male antante in Poljske, varšavska konferenca Poljske in baltičkih držav.

Danes je pričela pariška konferenca o iztočnih vprašanjih, predvčeršnjim v Londonu konferenca zavezniških gospodarskih ekspertov za Genovo. No Jozefovo so se v Stockholmu sestali zastopniki nevrancev, treh skandinavskih držav, Švice in Španije, za Genovo, in sovjetska vlada je povabila udeležence varšavske konference, t. j. Poljsko in tri baltičke države, za danes v Moskvo, v svrhu izmene misli o genovski konferenci.

Na drugem mestu pišemo danes o tem, kaj namerava Rusija z moskovsko konferenco. Izgleda pa, da je v obče v zadnjem času sovjetska inostrana politika prišla z zelo spretno intrigo. Doslej je njeno geslo bila svetovna revolucija. Sedaj hoče v občem razsulu Rusija razdreti jedinstvo Evrope proti boljševizmu in si pridobiti takšnih sopogodnikov, ki bi bili pripravljeni z njo stopiti v tesnejše zveze kot drugi. Sovjeti skušajo zanesti razdor med zavezniške in povečati evropski kaos.

Boljševiški zastopniki izjavljajo, da se bočejo udeležiti genovske konference le kot polnopravni udeleženci in bodoči sopogodniki. Gotovo imata Evropa in Rusija interes za gospodarskem sporazumu. Boljševiki uvidevajo, kako brez moči so njih komunistične ideje napram gospodarskim potrebam. Njih nesrečno zemljo upravlja glad in kuga. Druge države pa, elasti zapadne industrijske, občutijo dovolj bridko, kakšna vrzel je nastala v navadnem gospodarskem kroženju, odkar ni več Rusije.

Sovjetski komunizem dobro eksploatira položaj. Odkar ne more z oboroženim roko napasti Finske, Poljske, Rumunije, skuša diplomatski navezati baltičke države nase. Čiherin brzojavlja Poincaréju, Vorovski sedi v Rimu, Skobeljev v Parizu, Krasin v Londonu, Radek v Berlinu. Tu delujejo z vsemi silami na to, da zanesejo med zavezniške še več nesporazumljenj, in da nahujkajo Nemce, Francoza in Angleže z obljubami in intrigami na medsebojna ljubosumnja in na pogajanja in sklepanja pod roko.

Diplomacija ruske emigracije ne lote napeljuje vodo na sovjetski mlin. Na sestanku v Reichenhau so se ruski emigranti izrekli za revizijo vseh mirovnih pogodb in njih sodelovanje z nemškimi monarhisti postaja ženantno neženirano!

Na vseh diplomatskih sestankih se danes izčrpno razpravlja o ruskem vprašanju. Za Malo antanto je bila v tem oziru odločilna konferenca v Bratislavi. V Beogradu sede gg. zastopniki neke Rusije, ki je več nj in ki se nikdar več ne povrne: gg. Strandtmann, Pelekin, Ursati, Klemm, Potocikij, Aprelev, Galkin, Adamov, Kamenskij, Vrangl. Tačas, ko se pri nas desetstotič bednih ruskih beguncem trudijo, da ohranijo svoje golo življenje, ki so je rešili iz domačega pekla, so drugi pozabili, da so naši bratski gostje, in so si izbrali nas kakor Prago, Berlin in Sofijo za operacijsko bazo proti Rusiji, misleč, da se bomo tudi mi po nekih vzorih kompromitirali z organizacijo «belih» proti «rdečim».

Včeraj je naš minister inostranih del povedal v skupščini nedvoumno: «Mi nismo in ne bomo podpirali nobene ekspedicije Rusov proti Rusom. Naš narod se ne bo boril proti Rusiji niti takrat, ko jo upravljajo boljševiki, niti se nečemo zaplesti v nikakršne mednarodne odnose, ki bi nas zapletli v takšno vojno proti Rusiji.»

Načelo non - intervencije je torej jasno izraženo. Povedali smo s tem, da smo solidarni z vsem civiliziranim svetom. Obenem pa je ves civilizirani svet solidaren proti ruskim poskusom intrigriranja. Zveza od Belta do Jadrana, od Gdanske do Soluna res ni zveza držav, pač pa je skup interesov, na katerih temelji naše sedanje življenje. Zato pomeni naše nevrčevanje ob enem odklanjanje vsakega vmešavanja sovjetov v naše zadeve.

Genova bo odklonila ofenzivno ruske diplomacije. Zadržne vesti iz Londona že tudi vedo povedati, da se bo z reparacijskim vred odgodilo tudi vprašanje obnove Rusije in da se hoče genovska gospodarska konferenca pred-

Bilanca in letni račun Narodne banke

OBČNI ZBOR BANKE. — DRŽAVNI DOLG. — PROMET V LETU 1921. — KRITJE PAPIRNATEGA DENARJA. ČISTI DOBIČEK.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Danes se je tu vršil občni zbor Narodne banke za leto 1921, na katerem se je naglašalo, da je s členom 130. ustave razmerje med državo in Narodno banko legalno urejeno in s tem ustavljeno vsako tiskanje bankovcev na račun države. V smislu zakonodajne pri Narodni banki do vsote 3 milijarde dinarjev, od katerega odprtega kredita je doslej dvignjenega 2816 mil., ostanek 184 mil. pa je državi še na razpolago. Poleg tega ima Narodna banka terjati 1276 mil. Din za izmenjavo kronskih novčanov.

Narodna banka se je udeležila likvidacije A.-o. banke, iz koje fonda je prejela že 10 mil. zlatih kron, ostanek pa prejme v kratkem, tako da dobi vsega skupaj okrog 25 do 30 mil. K v zlatu.

Od države je Narodna banka odkupila vse zgradbe podružnic bivše a.-o. banke ter v njih obratuje na račun države.

V zadnjih 5. mesecih je država kupila od Narodne banke 70 funtov, 2 in pol milijona italijanskih lir, 938.000 švicarskih frankov, 96.000 dolarjev, 23 milijonov

francoskih frankov, 72 milijonov čk, 54 milijonov mark, v skupnem znesku 274 milijonov Din. Eskont znaša 638 milijonov Din, zajmi na zalog 40 milijonov Din, letni eskont v letu 1921. 1247 milijonov Din, (dočim je v letu 1920. ta eskont znašal le 466 milijonov Din), od tega zneska odpade na Beograd 198.8 milijonov Din, na Zagreb 156 milijonov Din, na Osijek 29 milijonov Din, na Novi Sad 19 milijonov Din, na Sarajevo 19 milijonov Din. Eskontna mera je po 6%, za industrijska podjetja 5%. Bančni žiropromet je v letu 1921. znašal 25 milijard Din.

Poročilo dalje opisuje velik gospodarski in investicijski program države, v kolikor sodeluje pri njem Narodna banka, ter navaja končno, da poseduje Narodna banka 74 milijonov Din v zlatu, 16 in pol milijona Din v kovanim srebru, 2.4 milijonov Din v tujem denarju in 308 milijonov Din v tujih depozitih. S tem je krit izdani papirnat denar.

Čisti dobiček za leto 1921. znaša 26 milijonov Din, akcijski dobiček pa 16 in pol milijona Din, od katerega odpade na državo 8.8 milijonov Din, na akcionarje pa 6.8 milijonov Din.

Interpelacije demokratiških poslancev

ZA ODPRAVO POTNEGA VIZUMA. — ŽELEZNIŠKA ZVEZA S PREKMURJEM. — SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Poslanec dr. Kukovec je naslovil interpelacijo na ministra za notranje zadeve v stvari potniških vizumov pri potovanjih naših državljanov v Avstrijo, Italijo in na Grško. Poslanec zahteva odpravo teh vizumov, ki škodujejo našim potnikom in prometu.

Poslanec dr. Kukovec je naslovil interpelacijo na ministra zaobračaja, zakaj še ni razpisana licitacija za gradbo proge iz Murske Sobotice v Ormož in zakaj se še vedno ni pričel železniški promet iz M. Sobotice v Hodoš.

Isti poslanec je skupno s poslancem dr. Krizanom interveniral pri finančnem ministru za carine prost uvoz prehrane za siromašno prebivalstvo Prekmurja in Medjimurja.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Danes popoldne je imel demokratiški klub svojo sejo, na kateri se je razpravljalo o jutrišnji seji narodne skupščine, ki bo interpelacijska. Določeni so govorniki za poedine interpelacije. Sledila je razprava o vrsti internih klubskih in stranknih vprašanj.

Produktna borza v Ljubljani

Beograd, 22. marca. (Izv.) Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo ustanovitev produktne borze v Ljubljani. Koncesijona je Slovenska banka v Ljubljani.

Vprašanje volilnega reda v oblastne skupščine

Beograd, 22. marca. (Izv.) Na podlagi sinoči med člani kabineta najdene kompromisne formule za čl. 44. samoupravnega zakona, bi se imela danes nadaljevati pogajanja med demokrati in radikali. Sestanek je bil odgojen. V poučenih krogih se smatra, da bodo radikali na formulo pristali tem bolj, ker so se parlamentarni klub SKS, Jugoslovanski klub, zemljoradniki, socijalni demokrati in narodni seljaški klub izrekli za naziranje demokratov.

Po albanskem uporu

Prizren, 22. marca. (Izv.) Nova poročila iz Albanije potrjujejo, da je albanska vlada dosegla na celi črti popoln uspeh. Njene čete preganjajo ostanke potolčenih in raztepenih upornikov, kojih vodje so pobegnili v takozvano nevtralnno cono. Med njimi se nahajata glavni kolovodji od Italije plačanega upora, namreč Elen Jusuf in Bajram Cur. Zbiranje teh temnih elementov v nevtralnno cono je razburilo tamotnje in naše obmejno prebivalstvo, ki se boji novih vznemirjenj od strani gomilajočih se kačakov.

vsem pečati s problemom stabiliziranja kurzov in obnove srednje Evrope. Tako se vrste etape svetovne obnove po vidni skali od Amerike do Rusije. Njeni problemi so najmanj zreli. Genova jih ne bo rešila.

V pripravah na rusko debato pa je Jugoslavija v pravem trenutku našla zopet sebe samo. Včerajšnje besede gospoda Ninčića so pametne in trezne. One tvorijo program za našo rusko politiko, ki najbolje odgovarja našim ožjim nacionalnim, kakor našim širšim slovenskim in evropskim interesom.

Olajšave v deviznem prometu

Beograd, 22. marca. (Izv.) Kakor smo poročali, se je te dni vršila v Beogradu konferenca bančnih strokovnjakov s predstavniki Narodne banke. Sedaj se javlja, da je na podlagi teh posvetovanj finančni minister sklenil olajšati izvršitev nove devizne in valutne navedbe na ta način, da se pritegnejo Narodni banki nekateri veliki bančni zavodi, ki bodo vršili devizni in valutni promet pod stalnim nadzorstvom Narodne banke ter osobito organizirali posel arbitraže v tujih valutah. Pri centrali Narodne banke v Beogradu ter njenih filijalah v Zagrebu in Ljubljani se ustanove tudi posebni strokovnjaški odbori zastopnikov pooblaščenih bančnih zavodov, ki bodo imeli nalogo, da se stalno brigajo za mere, ki bi bile koristne stabilizaciji in dvigu našega denarja.

Kot pooblaščenice banke bodo poslovale: v Beogradu Izvozna banka, Franco-Serbe, Angleška trgovinska banka, Podunavsko akc. trgovsko društvo in Zemaljska banka;

v Zagrebu: Prva hrvatska štedionica, Hrv. slav. hipotekarna banka, Srpska banka, Hrv. eskomptna banka, Jugoslovanska banka in Slavenska banka;

v Ljubljani: Jugoslovanska Union banka, Ljubljanska kreditna banka in Jadranska banka.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Predstavniki industrije so izročili finančnemu in trgovskemu ministru ter Narodni banki pritožbe, da sedanja praksa v izvrševanju devizne navedbe sprečava redno industrijsko produkcijo ter povečava že itak obstoječo produkcijsko krizo. Dobili so zadovoljiva zagotovila. Industrijalnim podjetjem se bodo dovolile olajšave glede nakupa deviz za surovine in stroje na ta način, da bodo potom svojih organizacij v Sloveniji (Zveze industrijcev) sporočili Narodni banki mesečne potrebe na tujih devizah, ki se jim bodo dočeljevale proti naknadni predložitvi faktur.

NOVINARSKI PROTEST PROTI REŠKIM DOGODKOM.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Jugoslovansko novinarsko združenje je poslalo italijanskemu novinarskemu društvu protest radi dogodkov na Reki.

Seja fašistovske reške konstituanče

AVTONOMAŠI VZTRAJAJO NA BOJKOTU. — OSSOINACH PREDSEDNIK REŠKE DRŽAVE IN VLADE. — KONSTITUANTA ZA IZVEDBO RAPALLSKE POGODBE. — TAJNA SEJA. — NEZAUPANJE PREBIVALSTVA.

Bakar, 22. marca. (Izv.) Italijanski zastopnik na Reki comm. Castelli je zadnje dni napolnil vse sile, da izvede naročila svoje vlade in da pridobi člane avtonomaške večine reške konstituanče na sporazumu s fašizmom. Toda vsi člani večine so izjavili njegovemu zaupniku kapitanu Palmieriju, da ne bodo nikdar priznali sedanjega stanja na Reki in da očitajo italijanski vladi hinavsko in izdajalsko postopanje napram svobodni reški državi. Izjavili so, da zahtevajo popolno restitucijo in integritet in da se odstranijo z Reke ne samo vsi neodgovorni in temni elementi, ampak sploh vsi tujci in pred vsem vsi italijanski karabinjerji kakor tudi italijanska vojaštvo. Samo na ta način da bo osiguran red in mir na Reki, ki ga sedaj ogrožajo tujci iz Italije s pomočjo italijanske vojske in pod potuho italijanske vlade.

Kmalu po teh razgovorih se je posrečilo skrajšati članom večine reške konstituanče, da so pobegnili iz območja Cabrune in Castellija. Danes se jih 49 nahaja pri sv. Ani in v Bakru na jugoslovanskem ozemlju, kjer pričakujejo novega razvoja dogodkov. (Kakor smo že poročali, šteje konstituenta na papirju 70 članov, od teh je 58 Zanellovcev, od katerih je odpadel edini dr. Jeckel. Priznati se mora velika poirtvovalnost in neupogljivost teh zastopnikov svobodne Reke, ker so raje zapustili svoj dom in svoje rodbine, nego da se uklonijo terorju. Ured.).

Konstituenta je imela svojo prvo sejo včeraj ob 15. uri. Sklicala sta jo tenente Cabruna in Attilio Depoli, član stranke Vio-Bellasič, takozvane demokratsko-nacionalistične italijanske stranke. Vse ulice okrog poslopja, kjer bi se imela vršiti seja, so zasedli legionarji in fašisti, oboroženi s puškami in bodali. V pozivu je bilo rečeno, da če bi prva seja bila nesklepčna, se vrši na to druga seja ob vsakem številu udeležencev in v zmislu mestnega statuta. Seveda je takšno zasedanje neveljavno, ne le ker je odsot-

na kvalificirana štiripetinska večina, ampak tudi zato, ker nima municipij in občinski red nobenega opravlja s konstituantno in je le volja večine merodajna za poslovnik, ne pa volja Cabrune. V resnici se je seja udeležilo le 12 članov, namreč 10 članov nacionalistične stranke in 2 avtonomaša, namreč Pilepič in Superina, ki sta bila s silo privedena in sta izjavila, da sta prišla le vsled sile ter da glasujeta proti. Vrhutega je Pilepič izjavil, da je že pred sejo sploh odložil svoj mandat.

Sejo je otvoril Depoli, ki je pozival na mir in red, opozarjal, da Reka nima kruha in da bo sedaj dobila od Italije tiste milijone, ki jih potrebuje za svojo gospodarsko obnovo. Za njim je govoril Cabruna, ki je zasedel predsedniško mesto v uniformi karabinjerskega poročnika. Zahvalil se je udeležencem za prisotnost ter govoril tudi on o kruhu in delu, o italijanski pomoči, o sporazumu in o garancijah, ki jih nudita Reki italijanska vlada in d'Annunzio.

Za njim je govoril Vio, bivši madjaron in sedaj zaupnik Castellijev, da je rapallska pogodba sicer žrtve Italije, da se pa mora vkljub temu respektirati, da dobi Reka dela in kruha. Končno je A. Ossolinack izjavil, da sprejema kandidaturu za predsednika odnosno izvolitev.

Skupščina se je nato spremenila v tajno sejo, na kateri sta klerikalna člena Torcoletti in Musculin predlagala nujen sporazum z avtonomaši, ki se nahajajo pri sv. Ani in v Bakru in h katerim se naj pošlje poseben odposlanec v svrhu sporazuma.

Vkljub nepretrganemu naročenemu današnjemu govorjenju o miru, redu, kruhu in zaslužku nikdo na Reki ne veruje lepiim besedam uzurpatorjev. Prebivalstvo se nadeja le na diplomatsko intervencijo Jugoslavije in Male antante in je odločeno, da vzdrži, ker ve, da nikakršna Italija Reki ne more prinesiti svobodnega razvoja, ker sama nima v to potrebnih pripomočkov.

Polifična borba v Bolgariji

RESNICA O OBČINSKIH VOLITVAH. — SPOR MED VLADO IN SOFIJSKO UNIVERZO.

Sofija, 22. marca. (Izv.) Šele sedaj, ko je odpravljena cenzura za poročila o zadnjih bolgarskih občinskih volitvah, se izve, da je izid volitev precej drugačen, nego so poročali vladni viri. Agrarna stranka je namreč dobila vsega skupaj le 41 odst. glasov, združene meščanske stranke 40 odst., komunisti 15 odst., socialisti 2 odst., Dragijeva stranka 1 odst. in neodvisneži 1 odst.

Sofija, 22. marca. (Izv.) Tu je izbruhnil med vlado in univerzo velik konflikt. Ker je vlada ukazala, da mora univerza

sprejeti od nje uvedeni novi bolgarski pravopis, je akademski senat odpovedal vsa predavanja. Na to je naučni minister odpustil 23 profesorjev in hotel poklicati na njihovo mesto ruske profesorje. Služatelji pa so izjavili, da so solidarni s profesorji, ter so proklamirali stavko. Na njihovi strani stoji večina inteligence, ki je sklicala velik protestni miting proti agrarni vladi. Ves dogodek pa se ne nahaja na novi bolgarski pravopis, ampak je v resnici političnega značaja ter izraz velike notranjepolitične borbe v Bolgariji.

Izjava nove poljske vlade

Varšava, 22. marca. (Izv.) Ministrski predsednik Ponikowski je prečital na današnji seji zbornice v imenu nove vlade izjavo, ki pravi med drugim: Nova poljska vlada bo v svoji politiki nepristranska, zmerna in miroljubna. Za najvažnejšo nalogo smatra okrepitev in ureditev državnih financ. Temelj njene politike je ozko sodelovanje s Francijo. Konferenca v Beogradu in Varšavi pomenijo okrepitev odnošajev Poljske z državami Male antante in baltičskimi republikami. Razmerje, ki jo je ustvarila mirovna pogodba v Rigi, nima napadalne tendence niti proti sovjetski Rusiji niti proti Ukrajini. Vsekakor pa mora Poljska zahtevati od sovjetske Rusije izpolnitev mirovnih obveznosti in ustavitve boljševiške propagande na Poljskem.

SITUACIJA DR. BENEŠA.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Ponavljajoče se vesti o demisiiji dr. Beneša niso točne. Dr. Beneš se udeležil osebno genovske konference kot vodja češkoslovanske delegacije ter se namerava šele v jeseni zahvaliti na časti min. predsednika, obdržal pa bo še naprej portfelj ministra zunanjih zadev. Sicer pa je res došlo do čestit vladni koaliciji v zadnjem času do ostrih nasprotij radi programa za pomladno zasedanje zbornice. Socijalni demokrati namreč zahtevajo, da pride v razpravo zakonski predlog o ločitvi cerkve od države, temu predlogu se klerikalci umirajo na vse kriplje.

Rusija in antanta

London, 22. marca. (Izv.) Konferenca strokovnjakov, ki pripravlja material za genovsko konferenco, se je baviła včeraj z ruskim vprašanjem. Italijanski delegati so predložili celo vrsto predlogov in zahtevali, naj se dajo Rusiji tehniška in druga sredstva na razpolago. Francoški izvedenci so izjavili, da naj o teh predlogih razpravlja vsaka vlada zase. Istočasno so se izrazili angleški in italijanski delegati, da je treba v ruskem vprašanju odpraviti vse formalnosti in odstraniti ovire, ki onemogočujejo trgovino z Rusijo.

RUMUNIJA V GENOVI.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Rumunski min. predsednik Bratianu se osebno udeležil konference v Genovi. Rumunska delegacija bo v Genovi zahtevala, da mora Rusija vrniti «shranjeni» in potem uplenjeni rumunski zlati zaklad, in da mora Nemčija v zlatu honorirati ono emisijo rumunskih lejev, ki jih je «Deutsche Bank» v imenu nemške vlade emitirala v Rumuniji za časa nemške okupacije.

TUDI POINCARE NE PRIDE V GENOVO.

Pariz, 22. marca. (Izv.) Potrjuje se vest, da Poincare ne pojde v Genovo, ker se bo za časa zasedanja genovske konference predsednik republike Millerand mudil še v Alžiru, pa ga bo moral Poincare zastopati.

Na razpotju?

Dve politično interesantni novosti se objavljata skoro istočasno. Ena je znameniti govor bivšega voditelja Čehov, dr. Kramář, druga je nastop sovjetske Rusije napram baltičkim državam in Poljski, ko jih vabi na skupno konferenco v svrhu razpravljanja o vprašanjih, ki so na dnevnem redu v Genovi. Oba ta dva pojava, kakor izhajata iz različnega razumevanja položaja, kažeta v svojih zadnjih smotrih vendarle na isto.

Oglejmo si samo bistvene točke. Dr. Kramář ima prav, če se boji, da bo genovska konferenca, kakor se pripravljata danes, pripravila sporazum med Rusijo in Nemčijo. Priprave, ki so v teku za Genovo, se razvijajo nedvomno v neprilog Rusiji. Tako s strani vesele, ki pripravljajo očitno precej energično in apodiktičen nastop napram sovjetski vladi. Prav tako pa tudi s strani male antante in onih malih držav, ki so se pod vodstvom Poljske začele grupirati v baltičsko zvezo. Steer leži v tej trditvi navidezno nasprotje, ker n. pr. ravno Kramář zahteva nespraviljivo politiko napram boljševikom, dočim je Beneš povsem drugih, daleko zmernejših nazorov. Toda težjeje vprašanje ne leži v tem, ali mala antanta in njej asociirane države priznajo sovjetsko vlado, marveč v tem, v kakem razmerju stoji dejansko do Rusije. Da bo dobivala mala antanta s pristopom Poljske vedno bolj protiruski značaj to se je že opozarjalo; s pritegnitvijo baltičskih držav bi se te značilnosti še poudarile. Kajti vsi teritorialno-politični spori držav, ki so se okoristile na račun Rusije, se morajo nujno prenesti na politično ozračje male antante, dočim na severu lega baltičskih držav, ki zapirajo Rusiji pot na morje, stavi te države v nasprotje do Rusije.

Novo grupacijo malih držav od Baltika do Črnege morja pod patronanco Poljske morajo sedaj Rusi gledati z nezaušnjostjo. Konstatirali smo že, da se je to v resnici že zgodilo. Toda energična moskovska diplomacija, o kateri gre glas, da je zelo spretna, pa ni hotela ostati le v pasivni vlogi, marveč poskuša vpliv Poljske paralizirati na zelo frapantno način. Ona vabi kratkoma baltičske države s Poljsko vred na skupno konferenco, kjer naj bi se razpravljalo o vprašanjih, ki so na dnevnem redu v Genovi. Ta konferenca naj bi se vršila v zelo kratkem roku, povabljeni pa so seveda vse baltičske države, tudi Litva, ki zadnjič v Varšavi ni bila zastopana.

Da je sovjetski vladi mnogo na tem, onemogočiti Poljski ustvaritev in vodstvo protiruske koalicije, je jasno. Kakšni bi mogli biti uspehi predlagane konference, je seveda veliko vprašanje; zdi pa se nam, da je glavni namen Moskve pri tem, da pokaže ob Baltiku svojo pozitivno akcijsko sposobnost in pokaže, da se ne da kar tako izolirati.

Načrti maksimalne male antante zadevajo na prve energične protiakcije. Rusija očitno ne mara zveze malih držav, ki bi tvorile jez med njo in Nemčijo.

Ista osnovna težnja se kaže pri dr. Kramářu, dasi seveda iz nekoliko drugačnih nagibov. Kramářu je cilj velika vseslovenska federacija, ne pa razširjena mala antanta. Glede tega se gotovo marsikdo med nami z njim strinja, toda vsi moramo priznati, da je danes vsaka druga politika nego je mala antanta, nemogoča. Kajti vzemimo najboljši primer, da se res Rusija preobrazila v močno slovensko orijentirano državo, ki bi imela težnjo in interes na tem, da zbere zapadne in južne Slovence v močno federacijo okrog sebe — povdarimo, to je najoptimističnejši primer, ki ni absolutno gotovo, da nastopi —, toda kaj dotlej? Ali moremo fatalistično, optimistično čakati na oni daljni srečni dan takega razvoja? Brezdvomno bi bilo to zelo riskantno. Tudi vseslovensko orijentirane male države morajo tedaj postopati realistično, iskati zaslombe v mali antanti in tako okrepljeni čakati nadaljnjih dogodkov.

Polariji smo že večkrat, da se šele takrat, ko se obnovita Nemčija in Rusija, pokaže, kako trdno stoji temelj male antante. Izrazili smo tudi svoj dvom v tem pogledu, ker se nam zdi nemogoče, da bi se mogla zveza malih, drobnih in medseboj precej različnih držav vzhodne srednje Evrope meriti z obema velikima, kompaktnima narodoma Nemci in Rusi. Toda to so šele problemi bodočnosti; danes pa nam mora biti mala antanta dejstvo, ne problem.

Politične beležke

Uspeli demokratiški shodi v Bački. Dne 18. t. m. je bila v Subotici konferenca demokratiške stranke, katere se je udeležil tudi šef stranke g. Davidović s poslanci dr. Sečerovom, Božovićem in Čičevićem. V nedeljo je bil shod v Turski Kaniži. Spotoma so bile še nekatere konference. Povsod so pristajali navdušeno pozdravljali g. Davidoviča. Na shodu, na katerem je govoril tudi g. Davidović, je bilo 3000 ljudi iz cele okolice. Shod je bil prava narodna manifestacija. Prav lepo sta uspela tudi shoda v Srpskem Krsturu in v selu Martonoš, kjer je narod priredil poslancem sijajen sprejem.

Dve fronti. «Naprej» začneja že boj za občinske volitve v Ljubljani. Včeraj napoveduje dve fronti, za kateri naj bi bilo merodajno različno nazoranje glede stanovanjskega vprašanja. «Naprej» se zgraža, da je že tretjo povojno zimo prebilo stotine ljudi v vagonih in zlasti se mu smilijo «razcapani, v cunje zaviti in v vagonih prezebljeni otročki». Glasilo socialnih demokratov trdi, da bi se dalo kmalu izprazniti vagoni, če bi se vsak le malo omejil. Da ni stanovanjskega vprašanja tako preprosto kot ga slika z demagogijo, «Naprej» sam najbolje ve. Tretjo zimo so namreč vagonarji prezeblili pod protektoratom slavne takozvane socialistične koalicije. Še nikdar se ni za odpravo stanovanjske bede tako malo storilo kot sedaj, ko so imeli stanovanjske zadeve v rokah socialisti in klerikalci. Tudi kar se tiče omejitve, bi lahko «Naprej» — ako bi hotel biti odkritosrčen — povedal marsikaj, kako je v resnici. Zakaj neki so šli gospodje socialisti raje v udobna stanovanja kot da bi rešili vsaj nekaj vagonarjev in zamenjali z njimi stanovanje?

«Naprej» za kulturni boj. «Naprej» piše: «Le pogledajte si tiste, ki pravijo, da so Kristusovi nasledniki, kako delajo. Ne rečemo, da ni med njimi tudi poštenih ljudi, a po veliki večini so to ljudje, ki odirajo ubogo ljudstvo v vseh prilikah, za vsako stopinjo, ki delijo prostore v nebesih in cerkvah, ne moreče po Kristusovih naukih, temveč po denarju, ki ga zahtevajo. Če si revež, si zadnji v cerkvi in na pokopališču in čim več žrtvuješ, prej boš rešen vic. Predvsem hočemo denar dobiti iz ljudstva za udobno življenje na eni strani, na drugi pa moč nad tem ljudstvom, da mu preprečijo, da bi se mu ne odprle oči. Proti temu smo mi. Ta boj bojujemo in imenujemo ga kulturni boj. Nismo proti veri. Smo za izobrazbo, za kulturo, zato smo in bomo vedno za — kulturni boj.» Tako «Naprej», ki istočasno na drugi strani z vsjo zgovornostjo zagovarja in podpira črno-rdečo zvezo.

Brblje. Včeraj smo govorili o ropajočih brbljah, ki pišejo po opozicijskem časopisu o vsem mogočem in nemogočem brez najmanjšega znanja. Da se nit ne pretrga, dokazuje posel. Brandner v svojem poročilu «redukcija uradništva» v «Jugoslaviji» z dne 22. t. m., kako je neko pismo fin. ministra «desavuiralo» pisavo «Jutra», katero je trdilo, da imajo sklepi odbora za redukcijo uradništva samo značaj predlogov in da nimajo izvršilne moči. Ljubi g. Brandner! «Jutra» je to res pisalo, toda pri tem ni ničesar trdilo, temveč je samo ugotovilo, kar predpisuje zakon! Tisti zakon namreč, proti kateremu je g. Brandner glasoval, ki ga pa očitno še ni prečital. Člen 6. zakona o dvanajstih pravi namreč: «Komisija... predloži če vladni, koliki broj i kojih zvanja službenika treba smanjiti i u kojim nadležnostima.» — Kvalifikacija g. Brandnerja za opozicijskega poslanca je torej izvrstna.

Kako se je g. Brandner boril proti načelniku Ribnikarju. To nam popisuje sam v včerajšnji «Jugoslaviji» tako-le: «Ko je bila v parlamentarni komisiji za redukcijo uradništva na redu redukcija v Sloveniji, je poslanec Brandner ponovno opozarjal na krivico, ki se je storila kvalificiranemu uradništvu s tem, da je bil gosp. Ribnikar postavljen za načelnika v IV. razr. in je odločno zahteval, da je tre-

ba to vnebovpijlobo krivico popraviti. Odbor je vzel Brandnerjev protest na znanje in pride v poštev, kadar se bo izvrševala individualna redukcija.» — Gospod Brandner hodi po nepotrebnem na sonce. Njegov boj proti Ribnikarju se namreč ni končal s tem, da je odbor vzel njegov protest na znanje, temveč njegovo blamažo. Gosp. Brandner je res govoril, da načelnik socialnega skrbstva pri ljubljanski pokrajinski upravi «nima kvalifikacije». Tu ga je zaskočil posl. Rajar z vprašanjem: Kako pridete do te trditve? Brandner: Vem, da nima g. Ribnikar kvalifikacije. Rajar: Kaj razumeš pod «kvalifikacija»? Brandner: No, kvalifikacija! (Smeh.) Načelnik Cuvaj poduči poslance Brandnerja, da je kvalifikacija za višja uradniška mesta «fakultetska sprema», t. j. uspešno dovršena visoka šola. Posl. Rajar: G. Ribnikar je diplomiran na dunajski veterinarski visoki šoli. Ima torej kvalifikacijo. Ali menite gospod Brandner, da je še kak poseben izpit potreben? Brandner molči. Načelnik Cuvaj: Potrditi moram, da je g. Ribnikar eden najboljših voditeljev socialnega skrbstva in bi, če bi bil predpisan kak izpit v njegovem resortu, ta izpit navedel mnogo boljše, nego mnogi drugi, ki se posl. Brandnerju morda bolj dopadejo. (Splošen smeh in klic proti Brandnerju: Kakšno kvalifikacijo zahtevate Vi?) Brandner molči. Komisija preide na dnevni red.

Mrtve brajce. Čudno je slovensko opozicijsko časopisje. O demokratiških pišejo vsak dan, da so politični mrtveci, da jih nič ni, na drugi strani pa delajo tisto «malo peščico» demokratov odgovorno za prav vse, kar se nele v Sloveniji, marveč tudi v ostalih delih države in menda po vsej Evropi komurkoli kaj slabega ali neprijetnega dogodi. Včeraj prinaša «Novi čas» dolg uvodnik, v katerem našteva celo stran, česa demokrati niso storili. Umemo je, da je ta uvodnik v svoji celoti nepošteno in demagoško skrpucalo. Razumemo obupno divjanje klerikalcev, ki so bili nekdanj vseslogomolci, danes pa so politične ničle, le tega ne razumemo, kako morejo breati — mrtve.

Po svetu

Ljenu ne pride v Genovo. Kakor poroča «Corriere della Sera», se more smatrati za izključeno, da se Ljenu osebo udeležijo genovske konference. Ravnotako ni verjetna vest, da prispe ruska delegacija v Genovo po morju na angleški vojni ladji.

Poraba avstrijskih kreditov. Na seji avstrijskega narodnega sveta je bil 21. t. m. v drugem čitanju sprejet zakon o uporabi kreditov. Za zakon so glasovali meščanske stranke, krščanski socialci, velenemci in kmečka stranka.

Amerikanski «opazovalec» na Evropskih konferencah. «Petit Parisien» doznava, da bo poslala ameriška vlada tako v Genovo kakor tudi na orientsko konferenco «opazovalca».

Atentat na kitajskega poslanika v Parizu. Iz Pariza poročajo 21. t. m. 20letni kitajski dijak je izvršil sinocidni atentat na kitajskega poslanika v Parizu Tseng-Loha. Oddal je nekaj strelcev na poslanika, ki se je s svojo soprogo in s kitajskim zastopnikom za genovsko konferenco Tsang-Huajem vračal v avtomobil domov. Tsang-Hu je bil lahko ranjen. Poslanik in soproga sta ostala nepoškodovana. Atentator je izjavil, da je hotel usmrtiti poslanika, ker je slabo ravnal s Kitajci v Parizu.

Dva atentata. Ko se je novi egipovski kralj Fuad vrnil z neke parade, je ljudstvo v Kairu kamenjalo njegovo spremstvo, da je morala policija rabiti orožje, pri čemer je bilo več ranjenih. Kralj je ostal zdrav. — Pred glavnim portalom mikadove palače v Tokiju je pred par dnevi eksplozirala nekemu možu bomba, ki jo je imel v žepu in s katero je hotel izvršiti atentat na japonskega cesarja. Več japonskih državnikov je zadnje čase prejelo grozilna pisma.

Francoska mornarica. Francoski senat je z 236 proti 2 glasovoma sprejel predlog, naj se ustavi gradnja več oklopljenih ladij in naj se namesto teh prične graditi več manjših enot.

Prosvefa

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Cetrtek, 23. marca: Pohišanje v dolini Sentiljorjanski. Izv.
Petek, 24. marca: «Mariša». E.
Sobota, 25. marca: «Anatol». Izv.
Nedelja, 26. marca: «Hamlet». Izv.
Ponedeljek, 27. marca: «Anatol». B.
Torek, 28. marca: Zaprto.

Opera.

Cetrtek 23. marca: Zaprto.
Petek, 24. marca: «Luiza» (začetek ob polu 8.). C.
Sobota, 25. marca: «Rigoletto». Izv.
Nedelja, 26. marca: «Luiza» (začetek ob polu 8.). Izv.
Ponedeljek, 27. marca: Zaprto.

Dve premieri v ljubljanskem gledališču. V petek ob pol osmih dirigira ravnatelj Rukavina Charpentierjevo opero «Luiza», ki je reprezentativno delo francoske moderne in je bila povsod entuziastično sprejeta. Charpentierjeva glasba je rafinirano sentimentalna in duhovito mehka, kakor Franckova, pa zazveni včasih tudi presenetljivo wagnerijsko. Luiza odlikuje poleg lepe glasbe tudi živahno dramatično delanje. — V soboto bo v dramskem gledališču premiera Schnitzlerjevega cikla «Anatol», ki sestoji iz treh enodejank: «Epizoda», «Razhodnja» in «Jutro pred poroko». Schnitzler je našemu občinstvu znan po svoji drami «Ljubimkanje», ki je bila že večkrat na repertoarju naših gledališč. Še bolj pa so tega dramatika napravnile popularnega afere s sloviti «Reigenom», ki je bil tuptam že tudi policijsko prepovedan. Anatol je pa dostojna umetnina.

Gospa Gabriella Preissova, znana češka pisateljica in naša prijateljica, slavi danes svojo 60letnico. Njeni spisi, ki so izšli pri Ottu v Pragi, popisujejo poleg čeških krajev tudi slovaške in slovenske kraje. Bivala je svoj čas na Koroškem in je napisala «Korotanske povesti», ki so izšle tudi v slovenščini. Velik uspeh je imela njena «Gazdina roba», ljudska igra iz slovaškega življenja, ki se je igrala tudi pri nas. Na njeno dramo «Njena pastorka», ki se godi na Moravskem, je zložil kompozitor Janacek opero, ki se je z velikim uspehom igrala letos v Zagrebu. Zbrana dela Preissove obsegajo 25 knjig in so češki publiki dobro znana. Lansko leto je bila Preissova pri nas na Bledu. Za njeno delo iz naše Koroške in za naklonjenost, ki jo je vedno kazala do nas, ji ob jubileju iz srca čestitamo.

Dr. Prijatelj je knjiga Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma. Pred približno pol letom je izdal Tiskovna zbirka v svoji zbirki Pota in cilji dr. Prijatelj knjigo Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma. Knjiga je literarni pojav prve vrste in dr. Prijatelj je delal na njej 20 let. Je tudi zelo aktualna, kajti podaja nastanek in razvoj idej, iz katerih se je razvila sodobna Rusija, iz katerih se snuje novo socialno življenje ne samo za Rusijo, marveč za ves svet. Ta knjiga pa je ostala pri nas skoraj neopažena, kajti do danes niso pisali o njej niti naši mesečniki niti dnevno časopisje. Ali ni to slabo znamenje za nas, ki imamo vedno na jeziku hvalo o naši probujenosti in naši kulturi. Sele izven slovenski krogi nas morajo opozorjati najo in ocenjati kot zaslužni. V drugi številki zagrebške revije Kritika čitamo o njej laskavo oceno Gjuro Vilovića. Med drugim piše: Takega dela nimamo niti gledati točnih sodb, niti glede podatkov o nobeni periodi naše ne srbo-slovenske literature. Da je mesto dr. Prohaska (ki je izdal srbohrvatsko literarno zgodovino) vzel dr. Prijatelj v roke en del naše kulture, da jo prikaže in preštudira, koliko bi bili bogatejši. Dr. Prijatelj dela znanstveno in zavedno. Izbral je uredil je ogromen material. V znanstvenem pogledu je delo veliko in zaslužno. Četudi je pa dr. Prijatelj znanstvenik, vendar pač v tekočem in jasnem lahkem slogu. Knjiga se čita jasno in ostavlja vsak čas povsem jasen pregled in niz literarnih ruskih oseb ter njih vplivov. Delo je brezpogojno pri nas poljavn in prepričan sem, da ga tudi ruska kritika pozdravi.

23letnica Brahmsove smrti. Včeraj, dne 22. t. m. so na Dunaju s koncerti proslavili 25 letnico smrti slavnega skladatelja Janeza Brahmsa s priredbami koncertov, na katerih so se izvajale njegove skladbe.

Sokolski vestnik

Prva jugoslov. sokolska razstava. O priliki I. jugoslovanskega vsesokolskega zleta v Ljubljani v dneh 12. do 15. avgusta 1922 se vrši tudi prva jugoslovanska sokolska razstava, ki nam naj pokaže razvoj in delovanje celokupnega jugoslovanskega Sokolstva. Zletni odbor je pozval vse župe, da zberejo vsa material ter prirede najprej župne sokolske razstave. Pozivljamo vse brate in sestre, da grede takoj na delo ter naj ne odlašajo z zbiranjem materiala za sokolsko razstavo. Po vseh društvih, pri mnogih bratih in sestrah je shranjenih mnogo krasnih spominov na delovanje Sokolstva v preteklih letih. Vse to naj se zbere in pošlje župi. Vsi predmeti bodo društvom in posameznikom na zahtevo nepokvarjeni vrnjeni, veld tega naj se na vseh predmetih označi lastnika. Predmeti pa, ki se ne bodo zahtevali nazaj, bodo shranjeni v bodočem sokolskem muzeju. Zdravo! — Starešinstvo JSS.

Sokolski dom na Bledu. Poroča se nam, da je prišel Sokol na Bledu s pravo gradbo svojega doma, ki naj bo že letos dograjen. G. Kenda je podaril Sokolu 5000 kvadr. metrov prostora na lepem kraju, odkoder bo razgled na Triglav in blejski grad. Poleg stavbe bo prostorno telovadilno, pripravno za vse like prireditve in župne izlete. Stavba bo imela vso moderno opremo, ki bo odgovarjala vsem sokolskim in prosvetnim potrebam. Napredni Bleščani poizkušajo delati za izvršitev načrta, premočnejši med njimi so že prispevali v denarju, lesni trgovci pa z dajatvami v materialu. Zelo je zaposlen tajnik Sokola, zavedni naš rojak iz Koroške zobozdravnik g. dr. Janežič. Napredna Sokolstvu naklonjena javnost se prosi, da odpre roke in doprinese žrtve vsak po svoji moči — za velike sokolske in splošno kulturno nalogo, ki ji ima služiti novi dom. Zaostati ne smemo za drugimi kraji. Sokolski dom mora biti Bledu v ponos!

Sport

Zagrebski listi o nedeljski nogometni tekmi v Ljubljani. «Jutarnji list» pravi, da je dobil vest o porazu «Gradjanskega» po «Iliriji» že v nedeljo zvečer, da je pa ni hotel objaviti, ker ni mogel dobiti podrobnega poročila in ker je mislil, da gre za pomoto. Nadalje piše, da je bila sestava «Gradjanskega» leta kot v nedeljo dne 12. marca proti zagrebški «Spartu», ki je bila poražena z veliko goldiferenco 10:0. Na nedeljski tekmi je «Ilirija» takoj diktirala oster tempo, ki ga je držala do konca. Najboljši igralec «Ilirije» je bil Vidmajer, med Zagrebčan pa Ferderber, dočim je bil Šifer indisponiran, vsled česar je obramba zelo trpela. — «Riječ» pravi v svojem poročilu, da je «Gradjanski» doživel obutežen poraz. V isti postavi je pred kratkim porazil zagrebška kluba «Makabi» z 12:1 in «Sparto» z 10:0, iz česar se jasno razvidi velika premoč ljubljanske «Ilirije» ali pa veliko nerazpoloženje «Gradjanskega», ki pri teh razmerah ne more pričakovati večjega uspeha v Barceloni, če ne bo doživel še hujšega poraza. Bil je težak in mučen boj. Kornerji 10:2 za «Gradjanskega», iz česar se more sklepati, da je moral imeti «Gradjanski» posebno nesrečo tudi pred protivnim golom.

Izidi nedeljskih nogometnih tekem. Beograd: B. S. K. proti Concordiji 1:1 (1:1). B. S. K. je bil vso igro v premoči, čeprav je končala igra neodločno. Rezultat ne odgovarja celokupni igri. Da ni zmagal B. S. K., je zakrivil notranji trio valed nesigurnosti v streljanju na gol. Vsed izida te tekme bo «Concordia» igrala veliko vlogo v prvenstveni tabeli. — Slavija:Sokol 2:1 (1:1). Slavija nudi lepo igro. V prvi polovici igra precej odvorena. V drugi polovici «Slavija» v premoči ter se odlikuje s hitrim tempom. — Novi Sad:N. A. K. proti «Vojvodini» 2:0 (0:0). Vojvodina igra precej surovo. N. A. K. je nudi lepo igro ter je njegova zmaga opravičena. — Vardar: Makabi 2:0 (2:0). Vardar se odlikuje v odlični igri zlasti s hitrim tempom.

Kolesarski odsek S. K. «Primorje» vabi vse svoje člane na sestanek, ki se vrši v petek dne 24. marca ob 20. uri v Narodni kavarni (zadnja soba).

„DRAGICA“

Francoski roman spisa! G. M. de Bièvre.

«Proč, sodrga, napravite prostor za gospo vojvodinjo in nosilca njene vlečke!»

Rekla sem gospodovalno, kot da res hodim v gala-toaleti skozi množico. Lasten glas me je vzbudil iz sanj, v katerih sem se dolgo nahajala. Pogledala sem začudena naokrog — kaj delam pravzaprav tu? Čemu sem bila sama na tej cesti, sredi polja in v tej nočni uri? Oblaki so zakrivali mesec, žalbi zbor je utihnil, skovor se je oglašal v kratkih presledkih.

Zopet sem se umirila in prišla do soteske, kjer naj bi me čakal Calbo s svojim avtom. Pa me je kar pretreslo in obstala sem. Zdaj, ko je bilo treba napraviti zadnji korak, stopiti pred ljubljeno in zapustiti to moje lepo polje, gozdove in gričke — zdaj sem se vsa tresla. Že sem hotela naprej — pa se je pojavil pred mojo dušo naenkrat Lio. Nič več ga ne bom

videla, poslušala njegove šale, se jezila nad njegovimi neumnostmi, nič več se ne bom pregala z njim — ah, saj to ni mogoče! Tega si ne morem misliti!

Kot da so mi luskinde padle raz oči, sem vzkliknila na glas: «O pač, neumna sem bila! Teta je imela prav!»

Vzbudila sem se iz svojega pravega živčnega napada. Ali sem bila to jaz, ubežnica, ki tava po polju za tako nejasnim ciljem? Ali sem poznala Hidaiga, kateremu sem se tako brezpogojno vdala? Kako me je premotil, da sem pozabila, kar je rekla teta; da mlada deklica ohrani čistost, poštenost in krepkost samo takrat, kadar se podvrže pravilom družbe, onim zakonom in navadam, ki so jih imeli ljudje, ki jih zdaj že ni več med nami, ki pa so bili boljši nego smo mi. Moč Španca me je popolnoma obvladala, vsa njegova dobrikanja in sladkanja sem sprejela in jim verovala kot sve. pismu. Uboge mlade deklice! Kako lahko se nas pridobi s sladkimi besedami!

Kako sem mogla prezreti, da ima Hidaigo čeljust človekožreca! Smeje se kot tiste lobanje pri zobozdravniku, ki se ti zde vedno lačne in grizejo v prazno. Odkar mi je prišel na misel Lip, moj prijatelj iz mladih let, se mi je zdel moj beg popolnoma neopravičljiv. Hotela sem nazaj, splezala bi po glicini na okno in pustila Hidaiga, naj čaka. Teta bi se med tem pomirila, drugo jutro bi se ji opravičila, saj tako rada odpušča! V njeni strogi zunanosti se skriva dobro srce. Kako rada me je presenetila s tako novo obliko ali nakitom! Uboga teta! Ljubim jo, prav zares jo ljubim in vendar sem jo hotela zapustiti in jo pogrezniti v žalost!

Odločno sem se obrnila in hotela iti nazaj — pa kar stopi izza drevesa temna postava in mi prestreže pot.

«Jaz sem, ne ustrašite se,» je rekel Španec, ki sem ga po glasu takoj spoznal. «avto čaka tu poleg v soteski.» «Ali niste bili vi, ki ste mi sledili, odkar sem zapustila park Motte-Rouge?» sem ga vprašala.

«Jaz? Ne; toda bal sem se, da vas bo strah samo in zato sem vam šel nasproti... O, ljubljena oboževanka! Ali te snem pojubit na tvoje zvezdnate oči?»

Te besede, ki bi pri plesu, muziki, v razsvetljeni dvorani, polni cvetja, blestele kot dijamanti, so zvenele v tej tihi, spečji pokrajini neumno in smešno. Približal se mi je znova in nadaljeval: «Mnogo lestev sem preplezal, na marsikaj balkon sem priplazil, pred mnogimi lepoticami sem klečal; truba-dur sem bil, zapuščal povsodi ranjena srca za seboj, to je bilo nekaj zame, dokler nisem našel tebe; zdaj pa sem bršljan, priklenjen nate, odklepan se te za vse svoje življenje.»

Vse te neukusne fraze so se mi gibale in to bi mi rada povedala.

«Najlepša vseh lepotic, podajte mi svojo sladko ročico, da vas popeljem k vozu, ki čaka na vas; noč bo hladna in časa ne smemo izgubljati.»

«Ne,» sem rekla odločno, «govorimo razločno: jaz sem se premislila in

proti volji svoje tete ne pojdem z vas — to se mladi deklici ne spodobi.»

Oči so mu gorele od jeze. Jaz pa sem nadaljevala: «Zaslužite me tako, kot se spodobi, to je mnogo bolje, verjemite mi!»

«Kako neki?! Prepričan sem, da bom odklonjen.»

Slutil je, kaj se kuha v meni in da se ga hočem otresti. Zato me je hotel pridobiti s svojimi sladkimi besedami.

«Ah, ne ljubite me več! Je tožila. «Recite mi, da to ni res, prosim vas!»

Obmolnila sem, beseda mi je obšla v grlu; zdaj šele sem videla, kako nepremišljeno delanje sem storila, želela sem, da bi bila sto milj proč od njega. Ves je trepetal od jeze in govora: «Zdaj naj vas izpustim, ko ste sami prišli na sestanek! Vaš korak je upor proti družini, zapustili ste na skrivnjem svojce, nič več ne morete nazaj! Srce mi je vriskalo srečo, ko sem vas zagledal — in zdaj naj vas izpustim! Tega si ne morem misliti!»

(Dalec prihodnosti)

Domače vesti

*** Priprave za kraljevo poroko.** Po-ročajo nam iz Beograda: Odbor za prireditev svečanosti povodom poroke kralja Aleksandra se bavi že s podrobnostmi svečanosti. Ker so grad-bena dela že končana, pričelo se je v ponedeljek z delom na terenu: s tlako-vanjem, razširjenjem samskega obrež-ja, s postavljanjem monumentalnega slavoloka in paviljona za razstavo na Kalimegdanu. Posebna komisija prične te dni s popisom praznih stanovanj v Beogradu, Zemunu in Pančevu, v ka-terih bi se mogli nastaniti gosti.

*** Dan kraljeve poroke.** Kot dan po-roke kralja Aleksandra z rumensko princeso Mariolo je definitivno dolo-čen 1. junij. Kraljica Marija pride 1. aprila na obisk h kralju v Beograd in se pri tej priliki tudi določi raz-ne podrobnosti o pripravah za poroko.

*** Pokrajinski namestnik za Slove-nijo.** Ivan Hribar, je poosebljen včeraj ministra za narodno zdravstvo Omerovića in mu predlagal, naj bi zdravilišče v Rogasčah Slatini prešlo iz cen-tralne uprave v pokrajinsko. G. mini-ster je izjavil, da bo vprašanje takoj proučil, posebno, ker bi transakcija pomenila tudi olajšanje državnega proračuna.

*** Naš poslanik v Atenah.** Živojin Balagčić je prispel v važnih poslih v Beograd.

*** Kredit za kraljev dvor.** Vlada je odobrila kredit 2.300.000 dinarjev za dovršitev kapele in umetniškega pa-viljona v novem kraljevem dvorcu.

*** Kraljeva vila v Han Pesku.** Kralj Aleksander se je dal v Han Pesku v Bosni zgraditi vilo. Poslopje je že do-grajeno in se ureja sedaj le še park okrog lične vile. V bližini kraljeve vile se zgradi letos okoli 20 zasebnih vil, kamor bodo Beograđani prihajali na letovišče.

*** Nov vojni red za brzovlake.** V mi-nistrstvu saobraćaja se vrše posvetova-nja glede voznega reda vseh brzovla-kov v naši državi. Vozni red se pre-uredi tako, da bodo vsi naši brzovlaki imeli direktne zveze z vsemi medna-rodnimi vlaki, ki vozijo skozi našo državo. Nov vojni red stopi v velja-vo dne 1. junija letos.

*** Obnova Beograda na račun repa-racij.** Komisija, katero je beogradska občina poslala v Nemčijo radi nabave materiala, ki ga potrebuje občina, poroča, da so pogajanja ugodno iz-padla in da bo ves material, ki je po-treben za kanalizacijo, vodovod in bakteriološki laboratorij, dobila obči-na na račun reparacij.

*** Nekulturna gesta.** V Sarajevu bi se imel prošle nedelje vršiti cerkveni koncert s sodelovanjem najboljših tamkajšnjih umetniških moči v korist vojnih sirot. Proti temu koncertu pa so uprizorili gonjo sarajevski franjev-ci, ki si v Bosni prisvajajo patent ne samo na hrvatsvo, ampak tudi na ka-toliško vero. Intervenciji so pri ško-fu Šariću. Koncert v tako človekoljub-no svrhu je bil vsled tega opovedan.

*** Odlikovanje.** Dr. Janko Hacin, po-moćnik ravnatelja podružnice Prve hr-vatske štedionice v Beogradu je odliko-van z redom sv. Save četrtega razreda.

*** Oseba vest.** Specialist za notranje bolezni v Mariboru dr. Turšič je težko obbolel. Prepeljali so ga v javno bolnico.

*** Poseben sekvesterski oddelček** za Slovenijo. Kakor nam poročajo, je mi-nistrstvo pravde odredilo, da se za sek-vestrske posle, ki so jih dosedaj opravlja-li oddelki ministrstva za trgovino in industrijo, ustanovijo samostojna sek-vestrska oddeljenja. Vodstvo tega oddel-ja v Ljubljani je baje poverjeno nekemu penzioniranemu pukovniku, g. Kostu Ri-stiču, ki je imel nedavno neko jako ne-prijetno afero v Petrovčah, s katero je pač dokazal, da je absolutno diskvalifi-ciran za tako važne mesto. Upamo, da bo ministrstvo pravde popravilo ta nepre-mišljen korak, ki bi državno upravo pri-vedel v jako kompromitirano situacijo.

*** Francozi o nas.** Publicist F. Dagnon objavlja v pariškem «Excelsioru» sim-patičen članek o Ljubljani in o Slove-nih. Prisostvoval je v naši operi sla-vnostni predstavi «Zlahtnega meščana» ob-ristoletnici Mollerja. Zelo hvale naše ob-činstvo in poudarja zasluge francoskega in-stituta pod predsedstvom pesnika Zu-gančiča in vodstvom prof. Tesnierja za zblizanje med Francozi in Jugoslavlani. Pravi, da naša inteligenca pridno upo-rablja francosko knjižnico, da čuti s Francozi in da se je že povsem otrešla vpliva prejšnje vlade, pod katero so ji vsiljevali o Francozih docela napačne nazore. Najbolj pa ga je presenetilo v Sloveniji dejstvo, da je našel po vseh lo-kalnih slikah kralja Aleksandra, kar ga je prepričalo, kakor verno časti prebival-stvo svojega vladarja. Pravi, da nosi kralj na vseh slikah francoski red sv. Jurija in francosko vojaško kolajno.

*** Narodno obrano v Mariboru** je po-sestil v terek tajnik beogradskega osredn-je-ga odbora, polkovnik Pavle Jurisich, zna-ni junak in borec za svobodo. Iz Ma-ribora je odpotoval v Ljubljano, kjer je imel včeraj konferenco s predstavniki raznih narodnih društev.

*** Nerednosti v Ljubljanskem gledališ-ču.** Zaradi nerednosti v ljubljanskem gledališ-ču se je vršila izprememba v vodstvu, odnosno v upravi. Da se ugotove nered-nosti, postavljena je posebna komisija, ki vrši v gledališču vsestransko preiskavo.

Da bi bili pri nerednostih poleg posrednih oseb prizadeji tudi še kakšni politični in-teresi je nemogoče, veld česar je vsa javnost enako interesirana, da se nered-nosti brezobzirno odpravijo in pogre-ške popravijo. Na tem neizprosnem sta-lišču so stali demokratje od prvega za-četka, ko so zaznali za gledališki škand-al ter baš oni tudi dosegli pri pokra-jinski upravi, da se je ukrenilo vse po-trebno za remediuro. Toliko za sedaj raz-nim demagogom, ki bi radi očividno tudi gledališko afero naprtli demokratom, če-tudi so oni na stvari tako nedolžni, ka-kor oni niso krivi, da so demagogi brez-vestni in hudobni.

*** A la Wild West.** «Naprej» napove-duje za jutri gledališki škandal v Ljub-ljanski operi. Vrši se naj demonstracija pri premijeri enega največjih del, kar jih je kedaj izvajala naša opera, Charpentie-rove «Louise». Proti komu? Proti umet-nikom, ki bodo opusto peli ali proti ka-pelniku, ki jo je nastudiral, ali pa do-ričigal? Proti velikemu francoskemu komponistu, ki prvič spregovori s svojo božansko muziko slovenskemu občinstvu? Ne, pravi «Naprej», temveč proti «ostan-ku» stare slabe uprave! Kaj ima uprava gledališča opraviti s proizvodnjo ope-re? Kdo ima pravico prirediti javne škan-dale v času in v prostoru umetniških užikov iz razlogov, ki z umetniško ka-liteto užitka nimajo ničesar opraviti? Ali je operna predstava bikoborba? Sma-tramo, da «Naprej» ni mogel zagrešiti večjega barbarstva, nego ga je s svojo večerajšnjo napovedjo, ki seveda navzlic svoji svarilni obliki ni nič drugega, nego sramoten poziv na divjaške čine. Pred takim revolverjem naj potem umetniki ohranijo mirnodušnost, ki je neobhoden pogoj dovršenega proizvodnje. Če se «Napreju» poedini upravni organi gle-dališča ne dopadejo, in če misli, da mo-ra izvršiti obsodbo preje nego je preis-kovalna komisija dovršila svoje delo, naj aranzira na njihove osebe polnične na-pade, ne pa pobalskih atentatov na pu-bliko, umetnike in operno delo. V Wild Westu pa vendar še nismo.

*** Visoka starost.** V visoki starosti 94 let je pretekli teden umrl v Zakolci na Goriskem Jakob Bevk, ded urednika «Mladike» in «Goriškega Strazha» Franceta Bevka. Pokojnik je bil v letih 1848 do 1856 vojak na Laškem in je še do pred kratkim rad obujal svoje stare, zanimivih dogodkov polne spomine.

*** Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Glas-om uradnega zdravstvenega izkaza se je v tednu od 12. do 18. marca v mestni občini ljubljanski narodilo 19 otrok, umr-lo pa je 9 moških in 12 žensk, torej skupaj 21 oseb. Kot smrtni vzrok navaja izkaz v šestih slučajih jetiko v šestih sr-čno hibo, v osmih slučajih pa druge na-ravne smrtne vzroke. Ena ženska je iz-vršila samomor. Prijavljenih je bilo 7 slučajev nalezljivih bolezni: 4 osebe so obbolele na trahomu, 2 na davici in 1 na škrlatici.

*** Šiskarji pozor!** Že več let nabirajo frančiškani prispevke za zidavo nove cerkve v Spodnji Šiški. Zadnji čas je posta-lo to beračenje že nadležno, osobito ker pritiskejo kljuko pri vseh prebivalcih, ne glede na njih politično mišljenje. Nabrali so že precej denarja, sedaj pa se čuje, da cerkve ne bodo gradili, temveč da po-rabijo nabrani denar za zidavo olovske-ga doma v Spodnji Šiški. Frančiškani so res kupili neko pristavo, katero sedaj prezidavajo. Ker je bil denar nabran pod pretezo, da se zgradi cerkev in je mar-sikateri prebivalec, ki ni klerikalnega in čukarskega mišljenja, žrtvoval prispev-ke, zahtevamo tozadevno pojasnila in po-ložitve računa, ker z denarjem, nabranim za zgradbo cerkve ne bodele gradili Or-lom domov, oziroma telovadnic. — Več prizadev.

*** Prejemki uslužbencev Mestne hranil-nice v Ljubljani.** Pred tedni je bil od upravnega odbora Mestne hranilnice po-stavljen odsek, da izdela za zavod novo službeno pragmatiko ter revizijo plač. O predlogih tega odseka je sinoči razpravl-jal upravni odbor M. h. D. Pestotnik je v imenu demokratskih članov odbora po-dal izjavo, v kateri sprejema predlog od-seka glede povišanja prejemkov, ki izena-čuje uslužbence Mestne hranilnice z na-stavljenici privatnih denarnih zavodov. Dosednje temu stališču pa je komunali-ziranje hranilničnih uslužbencev neizved-ljivo, ker mestna občina že z ozirom na svoje magistratno uradništvo ne more pristati na to, da dobi dve po prejemkih povsem različni kategoriji namestencev. Na ta način bi se moglo ustvariti narav-no nevdržno stanje. Demokratski čla-ni upravnega odbora dajejo svoj pristane-ek na odsekove predlog glede regulacije plač le pod pogojem, da se mestna obči-na razreši vsakega direktnega gnotne-ga razmerja napram uslužbencem Mestne hranilnice. Po daljši debati so se zastop-niki vseh strank izrekli za stališče dr. Pestotnika. Nova pragmatika in pravilnik se v tem oziru podvržeta reviziji. Usluž-benstvo dobi začasno izplačane predla-gane povišane prejemke, in sicer z vel-ja-vo od 1. januarja 1922.

*** Konferenca za pomoč gladujočim v Rusiji.** V nedeljo se je vršila na univerzi konferenca, ki naj bi bila predpriprava za veliko pomožno akcijo. Konferenco se je udeležilo 40 delegatov vseh strank in korporacij. Vsi so soglasno izjavili, da je ta akcija nujno potrebna ter so sklenili vzajemno delovati, da se doseže postavl-jeni cilj. Organiziral se je pripravljalni

ošbor, ki bo ukrepal o nadaljnjih kor-kih. Pozivljamo vso javnost na delo za pomoč gladujočim v Rusiji.

*** Sprejem gojencev v strojno šolo vo-jne mornarice.** V strojno šolo vojne mor-narice se sprejemajo mladeniči v starosti od 17. do 20. leta s primerno šolsko pred-izobrazbo in z najmanj dveletno učno do-bo kovaške, ključavničarske, električar-ske, mizararske, kolarske in slične stroke. Lastnoročno pisane prošnje s potrebnimi dokazili o državljanstvu, starosti, šolski izobrazbi, vedenju in s dovoljenjem star-šev je vpsolati najpozneje do dne 30. a-prila komandantu strojne šole kr. vojne mornarice v Zeleniki.

*** Mariborska tovarna testenin.** Tvrda Franz & sinovi v Mariboru namerava svo-jo pred kratkim vsled požara uničeno tovarno testenin na novo zgraditi ter jo znatno razširiti in povečati. Začasno bo izdelovala testenine že v približno dveh mesecih. Novo urejena in s modernim stroji opremljena tovarna, ki bo dograje-na do jeseni, bo izdelovala dnevno približno 20.000 kilogramov testenin.

*** Električna razsvetljava v Litiji.** Po-ročajo nam: Pred dvema letoma je dobil trg Litija javno električno razsvetljavo. Instalacijo je oskrbel v popolno zadovolj-nost vseh tržanov gospod Mihelčič iz Ljubljane. Petrolejek so izginile. Vse se je radovalo praktične električne razsvet-ljave. Ravnatelj topilnice g. Groj je dal iz svoje elektrarne tok na razpolago in to po zelo nizki ceni. Javna poslopja so ga dobivala celo brezplačno. Danes smo zopet brez elektrike. Topilnica je svoj obrat popolnoma ustavila. Ker počivajo tudi električni stroji, vlada zopet tema. Nadejamo se, da čimprej začne topilnica s svojim delom, da dobimo zopet elektri-čni tok. Zelo podjetni in delavni trgovec z lesom g. Franc Kunstler, ki obratuje s parno žago, je omislil za svoje veliko podjetje električno luč in je v svoji do-brosrčnosti odstopil tok tudi svojim so-sedom, ki so mu zato zelo hvaležni. Upamo, da tudi drugi tržani dobe čimprej tako močno pogrešano električno razsvet-ljavo.

*** Razid društva.** Podružnica «Sloven-ske Strazhe» v Slovenski Bistrici se je prostovoljno razšla.

*** Premestilje lesene hiše.** Ministrstvo za socialno politiko si je izposlovalo kre-dit v znesku 1 milijon dinarjev v svrhu nabave premestljivih lesenih hiš iz Nem-čije.

*** Pri reševalnih delih o priliki požara,** ki je bil v terek na Meljaki cesti v Ma-riboru, je ponesrečil zastopnik načelnika, dr. Schmiederer, ki je bil tako močno poškodovan na desni roki, da je moral iskati pomoči pri zdravniku. Vzrok po-žara še vedno ni dognan.

*** Našo državo je zaničeval z raznimi žaljivimi poskvami v neki mariborski go-stilni popolnoma pijan človek, ki se je pravkar vrnil iz ruskega ujetništva, kjer se je navzel boljševeškega duha. Bil je aretiran.**

*** Zaradi izsiljevalnih pism lastniku** pogorelega mlina dr. Frazu je bil, ka-kor smo svoječasno poročali, aretiran ključavničarski pomoćnik Karel Lorber. Kakor se nam sedaj poroča, je sodišče proti njemu ustavilo kazensko postopa-nje.

*** Tihotapci s saharinom.** Mariborska policija je aretirala dva moža, ki jih je zalotila z velikimi množinami vtihotap-ljenega saharina. Oba sta imela tudi pre-cej denarja. Blago jima je bilo seveda za-plenjeno, sama pa sta bila v svrhu kaz-ni izročena carinski oblasti.

*** Moč ustreli ženo.** V Gorici na trgu Del Cristo sta stanovala dva zakonca iz Vidma, ki sta se pogosto prepirala, ker je bil mož zapravljevec. Te dni je prišlo med zakoncema zopet do prepira. Mož je vzel revolver in je ženo ustrelil.

Objave

*** Za Jugoslovansko Matico** so darovali slovenski živinozdravniki mesto venca na krsto umrlega Jožeta Kodreta, živino-zdravnika v Zalcu: Fran Baš v Mozirju 50 DIN, Josip Brtoncelj v Ribnici 30 DIN, Fr. Goljar v Smarju pri Jelšah 10 DIN, Josip Šerbec v Ormožu 10 DIN, Anton Korošec v Kranju 25 DIN, Veterinarski odsek v Ljubljani 50 DIN, Sadnikar v Kamniku 10 DIN, Peter Škofič v Sloven-ski Bistrici 20 DIN, Rafael Ipavec na Vrhniki 50 DIN, Josip Peršuh v Slovenjgrad-cu 30 DIN, Janko Vizjak v Brežicah 15 DIN, Leopold Varl v Krškem 20 DIN, Fr. Lobnik v Gornji Radgoni 30 DIN, Alojzij Škof v Ljutomeru 25 DIN, Joža Samec v Murski Soboti 100 DIN, Maksim Sribar v Sevnici 10 DIN, Filip Kulterer na Vranskem 15 DIN in Franc Pirnat v Mariboru 10 DIN. Iskrena hvala!

*** Natečaj za računske preglednike.** Glavna kontrola v Beogradu razpisuje šestmesečni natečaj za teoretično in praktično izobrazbo računskih pregled-nikov pri tej kontroli. Prijavitelj se je treba do 15. aprila t. l. pri Glavni kontroli. Po-drobnosti so razvidne iz Uradnega lista.

*** Družba lova.** Dne 6. aprila se bodo na javni dražbi oddajale v zakup za do-bi 6 let lovske pravice, ki jih imajo krajev-ne občine Zreče, Sv. Kunigunda, Stranice, Skomarje in Padeški vrh. Dražba se bo vršila v občinskem uradu v Zrečah pri Konjicah.

*** Občni zbor Slovenskega dirkalnega kluba v Ljubljani** vrši se v ponedeljek dne 27. marca 1922. ob 8. uri zvečer v Narod-ni kavarni — zadnja soba — z običajnim dnevnim redom.

Gospodarsivo

NOVI PREDPISI ZA GLAVNE RE-VIZORJE PRI CARINARNICAH.

Za delokrog glavnih revizorjev, ki se pri glavnih carinarnicah nahajajo kot nadzorni organi glede car. posredovanja, je fminaci minister z odlokom od 7. t. m. predpisal posebna pravila, ki v glav-nem vsebujejo sledeče:

Glavni revizorji so kontrolni organi za vse zunanje in notranje carinske poslo-vanje. Gledati morajo na to, da se vse blago, ki prihaja v državo iz inozemstva, pravilno prijavlja in od carinskih organov prevzame in vknjiži; da se vsako carin-sko blago v železniško potniškem prome-tu po predpisih odpravlja, da za te po-sele določeni dnevi in nočni organi za-rcas pravilno vršijo svojo službo; da pri-merjajo carinske prijave, povratnice, na-javne listine, stovarnice z odnosnimi za-pisniki in se na ta način prepričajo, da je blago pravilno vknjiženo in stavljeno pod carinsko nadzorstvo ali pa pravilno izdano; da na koncu vsakega meseca inventarizirajo carinska skladišča s ca-rinskim blagom in ugotovijo, ali se blago vjemja s stanjem po knjigah; da kontro-lirajo roke ležanja uvoznega, prevoznega in izvoznega blaga in posebno pazijo na to, da nobeno blago ne leži v carin-skem skladišču čez oni rok, ki ga določa carinski zakon; da kontrolirajo nepremič-ni in premični inventar carinarnice; da gledajo na to, da se vsi administrativni posli pravočasno izvršujejo, skratka da je poslovanje dobro in pravilno; da vsa-kodnevno kontrolirajo blagajniške knjige in računske dokumente; da nadzorujejo pravilno sestavljanje statistike in vseh predpisanih periodičnih računskih sezna-vm in ostalih poročil; da v mestih, kjer se nahajajo privatna carinska skladišča, vsakomesečno izvrše revizijo blaga v skladiščih in stanje blaga primerjajo s stanjem po knjigah; da pazijo na to, da se ne prekorači rok ležanja blaga v pri-vatnih carinskih skladiščih, ki je odmer-jen v 87. členu carinskega zakonika; pri onih carinarnicah, kjer ni lokalne kon-trole, na koncu vsakega meseca ponovno revidirajo vse carinske deklaracije in gledajo na to, da se eventualne nepravil-nosti in nedostatk popravijo; da pazijo na to, da se izdatki iz carinske blagajne vršijo natančno v okviru budžetnih po-stavk in da se brez dovoljenja kredita ali računa ne izdaja denar iz carinske blagajne; da v spornih slučajih cenijo priloge k carinskim deklaracijam, pose-bno potrdila o izvoru blaga in na istih stavijo svoj vizum z opazko, ali jih pri-znavajo za veljavne ali ne; da od časa do časa izvrše superrevizijski pregled v smislu člena 66. cirinskega zakona.

Koncem vsakega meseca morajo glavn-i revizorji sestaviti natančno poročilo o rezultatu nadzora in poročilo pred-ložiti Generalni direkciji carin.

— Stanje Narodne banke SHS dne 15. marca: Aktivne: kovinska podloga zna-ša 396.343.806.40 Din (— 375.802.11), po-sojila 831.676.785.97 Din (+ 19.715.285.85), dolg države 4.418.509.315.92 dinarjev (+ 350), vrednost državnih domen, za-loženih za izdajanje bankovcev znaša 2.138.377.163 Din (nespremenjeno). Pa-sivne: glavnic 15.106.800 Din (nespre-menjeno), rezervni fond 1.980.022.62 Din (nespr.), bankovci v obtoku znašajo 4.703.728.510 Din (+ 7.902.800), razne ob-veznosti 921.143.118.84 Din (+ 19.168.529 Din 65 p.), terjatve države za založene domene 2.138.377.163 Din (nespremenje-no), saldo raznih računov 4.571.456.83 di-narjev (— 7.731.515.91). Stevilke v okle-pajih pomenijo spremembe napram stanju dne 8. marca.

— Somborski žitni trg dne 21. marca: Dovozi slabi, povpraševanje živihno, vstopovjen je zmerno. Cene zopet na-raščajo. Pšenica se trfi po 1780 do 1800 K, kuruza 1320 do 1340 K, oves 1280 do 1320 K, moka št. 0 po 25 K, št. 2 po 24 K, krušna moka po 22 K, otro-bi 1020 K.

— Uvoz živine iz Karlovca za Ljub-ljano. Prejeli smo: Vest, da je pokrajins-ka uprava, oddelek za kmetijstvo ali veterinarski odsek tega oddelka, prepo-vedal uvoz živine iz Karlovca v Ljublja-no, niso resnične, ker se taka prepoved ni nikdar izdala.

— Magijev ekstrakt ni luksuzni pred-met. Finančno ministrstvo je rešilo, da se Magijev ekstrakt in kocke za priprav-ljanje jedi pri carinanju ne smatrajo za luksuzni predmet.

— Sladkor hočejo podražiti. Kakor po-ročajo listi, so naše tvornice sladkorja pred kratkim povsem ustavile prodajo sladkorja v nadi, da bodo cene znatno na-rastle. Vest se čuje sicer neverjetno in pomeni gotovo to, da hočejo tvornice zopet naviti cene. Dolžnost merodajnih činiteljev je, da se vsako povišanje sla-dkornih cen prepreči, ker je popolnoma neupravičeno, kajti dividende sladkornih tvornic izkazujejo, da delajo sladkorne tvornice dovolj velike dobičke.

— Kriza industrije v zasednem ozem-lju. Furlanska tvornica jute se je zap-ra-la veled močne konkurence tvornice v stari Italiji. Od šest furlanskih predilnic svile obratuje samo ena in še ta v re-ducirani meri. Dve veliki tvornici papir-ja in celuloze ne obratujeta. Pražilnice kave, ki jih je bilo pred vojno osem, v bližini tržaške svobodne luke, se nahaja-je v krizi. Najslabše stoji kemična indu-strija. Tako je največje podjetje te stro-ke tvornica Solvayeva delo ustavila obrat.

— Jugoslovanska trgovačka mornarica. Glasom poročila ameriškega konzula Don S. Haven v Beogradu, jugoslovanska tr-govska mornarica obstoja: 1.) iz 142 par-nikov od skupaj 128.000 ton; 112 služi le za obrežno trgovino; 2.) iz 800 ladij po-čez 10 ton, katerih skupna tonaža znaša 139.000 ton. Izmed teh je 666 jadrnic; 35 ladij pa je opremljenih z motorji s skupaj 450 konjskimi silami in 11.000 tonami

— Vzpostav promet na progi Prije-dor-Drvnar-Krlna. Prometno ministrstvo je zopet vzpostavilo promet na omenjeni progi, na kateri je bil vsled snežnih za-metov ukinjen celokupni promet.

— O naši trgoveški bilanci piše «Pra-ger Presse» sledeče: Generalna direkcija carin v Beogradu je pred kratkim izdala, kakor posnemamo iz poročila narodno-gospodarske sekcije zunanje ministrst-va, statistiko jugoslovanske zunanje tr-go-vine v letih 1918, 1919, in 1920. Po tej statistiki se je uvozilo leta 1919 za 2982 milijonov dinarjev blaga, a izvozilo za 787 milijonov dinarjev, tako da je pasiv-nost trgovinske bilance v tem letu zna-šala 2195 milijonov dinarjev. V letu 1920 je znašal uvoz 3488 milijonov in izvoz 1320 milijonov dinarjev, pasivnost torej 2168 milijonov dinarjev. Za leto 1921 še ni objavljena celoletna statistika. Po u-radni cenitvi je znašal uvoz v prvi po-lovici 1921. leta 2093 milijonov in izvoz 1160 milijonov dinarjev, pasivnost torej 933 milijonov dinarjev. Po tej statistiki bi bil torej v poltretjem letu uvoz za več kakor 5 in četrtil milijarde dinarjev večji, nego izvoz, to se pravi, da se je uvozilo za tričetrt milijarde dinarjev več, nego je sploh dinarjev v prometu. Posledica ob-ja-ve te statistike je bila vsled neugodne-ga vtiisa nadaljnje padanje dinarja. Ven-dar se mora dvomiti, če so pravilne dekla-racije cen pri izvozu, na katerih sloni ta statistika. Če bi bila službena statistika pravilna, potem bi morali zunanji dol-govi jugoslovanske trgovine znašati 5 mi-lijard dinarjev, toda znašajo v resnici sa-mo 60 milijonov frankov. V letu 1919 se ni skoro nič kupovalo na kredit in še-le 1921 se je kreditni promet z inozem-stvom zopet pričel. Iz tega sledi, da pasiv-ni sald ne more biti tako velik, kakor ga izkazuje ta statistika. Misli se na bolj-šo organizacijo trgovinsko-statistične slu-žbe. K tem popolnoma pravilnim izvaja-njem češkega lista pripominjamo, o čemur smo že večkrat pisali, da je neobhodno potrebno, da se naša skrajno povrna tr-go-vinsko-statistična služba temeljito pre-uredi, ker je res nepotrebno, da si kvarimo valuto z nepravilnimi številkami.

— Leipziki veliki sejem je imel leta 1914 3000 razstavljalcev, a letos jih je bilo 15.000. Med kupci je bilo letos 600 Angležev. Veliki sejem je bil nameščen v 104 ogromnih zgradbah.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 118 — 120. Bukarešt ček 280, Milan 1605 — 1620. London izplačilo 1370 — 1380, ček 1350. Newyork ček 290 — 294, Pariz 2950 — 3000, Praga 598 — 605, Švica 5900 — 6000, Dunaj 4.65 — 5.10, Budimpešta 45 — 47, Varšava 9.50 — 11, valute: dolar 285 — 292, 20 K v zlatu 900, funti 1350, napoleoni 900, leji 245, lire 1575, madžar-ske krone 40.

Banka za Primorje 690. Trgov. obrtna banka 280 — 285. Brodska banka 330 — 340. Eskomptna banka 790 — 796. Jadranska banka 1000 — 1100. Jugoslovanska banka 492 — 493. Ljub. kreditna banka 925 — 930. Slavenska banka 500 — 515. Praštediona 5475 — 5505. Rečka pučka banka 470 — 475. Slov. eskomptna banka — Srpska banka 725 — 730. Eksploatacija drva — Dubrov. paroplovna družba 5450. Goranin 600 — 655. Nar. šumska industrija 550 — 555. Našička industrija drva 485 — 490. Gutman 1450 — 1500. Slavonija 610. Union 2900. Ljub. strojne tovarne in livarne 870. Trbov. premogokopna družba 1050.

Beograd: Dunaj se je iskal po 1.20, zaključen pa je bil po 1.22, Berlin 29.32, London 360, Pariz 653, Praga se je pro-dala po 149.50, Narodna banka 3650.

Praga, devize: Berlin 19.30 — 19.70, Pariz 1133 — 1137, Milan 295 — 297, Pa-riž 522.50 — 525.50, London 254 — 256, Newyork 57.82 — 58.42, Beograd 69.50 — 70.50, Sofija 37.85 38.65, Dunaj 0.67 — 0.87, Varšava 1.30 — 1.50, Budimpešta 6.75 — 7.15, valute: marke 19.30 — 19.70, švicarski franki 1128 — 1132, lire 292 — 294, franki 519.50 — 522.50, funti 253 — 255, dolar 57.50 — 58.17, dinar 69.50 — 70.50, levi 36.60 — 37.40, avstrijske kro-ne 0.67 — 0.87, poljske marke 1.30 — 1.50, madžarske krone 6.75 — 7.15.

Curih, devize: Berlin 1.74, Newyork 5.14, London 22.52, Pariz 46.40, Milan 26.15, Praga 8.87, Budimpešta 0.64, Za-greb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.07, Zi-gosane 0.072.

Dunajska borza danes ni poslovala. **Berlin, dev.:** Italija 1548.45 — 1551.55, London 1341.15 — 1343.85, Newyork 304.19 — 304.81, Pariz 2747.25 — 2752.75, Švica 5914.05 — 5925.95, Dunaj 3.93 — 3.97, Praga 524.45 — 525.55, Budimpešta 36.06 — 36.14, Zagreb 10, Sofija 203.75 — 204.25.

Poslano* Izjava.

Delničarji Slovenske eskomptne banke trgovskih in industrijskih krogov so poslali »Poslano« od dne 21. III. 1922., v katerem navajajo krivo nekatera dejstva in sme zato dolžni dati sledeče pojasnilo: Predsedstvo zavoda je dobilo že po razpisu obnove zboru obvestilo, da nadzorstveni svet ni pregledal in odobril bilance, kot to zahteva § 35. družbenih pravil, temveč da je ravnateljstvo zavoda že po objavi bilance naprosilo nekatero člana nadzorstvenega sveta, da podpiše predloženo jim bilanco, kar so dotični iz kulance storili, in sicer le 3 od 5 članov nadzorstva.

Dalje je prejelo predsedstvo zavoda poročilo od delničarjev, ki imajo več kot eno petino delniške glavnice, da bodo na obnem zboru zahtevali nekateri člani pojasnilo glede preiskave, katero je pred kratkim izvršil odbor vodil proti ravnateljstvu zavoda na pritožbo klientov, da sta zahtevala od klientov provizije in si pustila izplačevati visoke zneske in na pritožbe, da ni prešel v prid zavodu znesek po 3000 dolarjev, ki ga je nakazala Menjalnica centrali. Izvršilni odbor, ki je vodil preiskavo z nekaterimi člani nadzorstva, ni mogel priti do jasnosti, ker je fascikel, zadevajoč slednjo zadevo, v pisarni ravnatelja izginil, ko je zadeva prišla na dan.

Ker ni bilo videti, da bi bil zavod kot tak obnem oškodovan, je hotel izvršilni odbor zadevo rešiti na ta način, da pridobi ravnateljstvo avtoriteto napram uradnemu z imenovanjem upravnim svetnikom proti temu, da uvede od upravnega sveta stalno kontrolo v banki, ki bi v bodoče onemogočala take manipulacije.

Ta strogi postopek je dal ravnateljstvu povod, da je posredovalo pri hrvatski skupini delničarjev, da je kršila sindikatni dogovor in oddala delnice »delničarjem trgovskih in industrijskih krogov«. Poleg tega je ravnateljstvo samovoljno unjno nakupovalo delnice zavoda na ime istega, kot je sedanja preiskava dognala, in jih oddajalo »trgovskemu in industrijskemu krogu« in dalje pobiralo pri svojih prijateljih pooblastila, da si vstvari večino glasov in doseglo s takim postopanjem komaj nadpolovično večino, dotim je ostala druga polovica brez varstva proti takemu postopanju.

Na gornje pritožbe je nato vodstvo sklicalo na dan 19. t. m. sejo upravnega sveta. Ta seja je bila pravilna in sklepna v zmislu § 32. pravil, kar je notarsko posvedočeno: Sklepi te seje so pravilni in veljavni, kar je priznalo in odobrilo tudi trgovsko ministristvo.

Upravni svet je med drugim sklenil, da se obč. zbor, razpisan na 23. t. m., preklicie in preloži na kasnejši čas, in sicer iz razloga, ker ima ta obni zbor nalogo, da sklepa o računskem zaključku. To sklepanje pa ni možno niti umestno, dokler nadzorstveni svet ne pregleda vsega vodstva in poslovanja banke tako, kot to zahteva § 35. pravil.

Dalje ni smatral upravni svet oportunim, da bi obni zbor razpravljel o pritožbah glede 2000 dolarjev, dokler se temeljiteje ne preišče in dožene stvarni položaj vkljub izginotemu fasciklu.

Upravni svet je tudi sklenil, da izvede povisek delniške glavnice od 20 na 30 milijonov kron. Pri tem je postopal po danem pooblastilu obnove zboru od 17. aprila 1920. in popolnoma v soglasju s sklepom prejšnje seje upravnega sveta od 4. marca 1922. Takrat je bilo namreč sklenjeno, da se prevede ta povisek glavnice na prihodnji seji upravnega sveta, ki bo sledila publikaciji bilance. Delnice pa se niso dodelile lastnim zaupnikom, temveč sindikatu, v katerega se povabijo Jugoslovanska Union banka, Slovenska banka, Trgovske banke in ljudske posojilnice. Na ta način pride zavod zopet v trdne roke in bo vsako manevriranje z delnicami v bodoče izključeno.

Vse druge trditve »Poslanega« so neresnične. N. pr. trditev o seji upravnega sveta in nadzorstva dne 22. februarja 1922., kjer naj bi se bila izrekla prvemu ravnateljstvu polna zaupnica. Ko je namreč glavni direktor dr. Švrljuga izvedel, da je predsednik hotel urediti stvar mirno in za ravnatelja Bogadyja povoljno, je rekel, da bi ga oni »justificirali« že davno, ako bi imeli sami z njim opravka. Dalje je neresnično, da je »večina« nadzorstva in upravnega sveta izročila bilanco v roke državnega komisarja.

Iz gorenjega je tudi razvidno, kako netemeljena je trditev, da se hoče zavod izročiti popolnoma v roke ljudske posojilnice in dr. Šušteršiča, in da se gre tu za kak boj proti Zadrudni gospodarski banki.

Upravni svet se zaveda svoje dolžnosti, da mora izvrševati zakon in pravila; to je delal doslej in se boče ravnati tudi v bodoče vkljub grožnji nekaterih delničarjev, da si hočejo sami izvršiti svoj obni zbor. Zavod je bil doslej čisto nepolitičen in bo ostal tudi naprej in pospeševal le interese trgovine in industrije.

Končno še pripomnimo, da je seja upravnega sveta od dne 19. t. m. priznana od ministristva trgovine kot pravilna in so njeni sklepi odobreni. Zato obni zbor od dne 23. t. m. odpade.

Tomeševni odlok ne glasi:

Ministristvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani.
Št. 2063/22.

Upravnemu svetu
Slovenske eskomptne banke

v Ljubljani.

Na pritožbo upravnega sveta proti ugovoru, ki jih je državni komisar Vašega zavoda, dr. Marn, uveljavil na seji upravnega sveta dne 19. t. m. je ministristvo trgovine in industrije v Beogradu z brzojavom od današnjega dne IV. br. 1470 izdalo odlok:

«Ministristvo nalazi da nema mesta prigovoru učinjenom od strane vladnog komesara na sednici od 19. marta ovg. godine Slovenske eskomptne banke te se zaključci ove sednice imaju smatrati kao punovažni.»

O tem se upravni svet obvešča z vabilom, da nemudoma predloži prepis zapisnika seje z dne 19. t. m.

Dr. Marn m. p.

Ljubljana, dne 22. marca 1922.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke.

* Za vsebino tega »Poslanega« je uradništvo odgovorno le toliko, kolikor predpisuje zakon.

Poslano*

upravnemu svetu Slovenske eskomptne banke v Ljubljani.

Na Vašo izjavo v »Slovenskem Narodu« z dne 23. marca 1922., št. 68, si Vam dovoljujem glede obdolžitve, ki se tičejo moje osebe javno pojasniti sledeče:

Nadzorstveni svet Slovenske eskomptne banke je po triurnem pregledovanju soglasno odobril in podpisal bilanco. Res pa je, da pri tem nista sodelovala dva hrvatska člana nadzorstvenega sveta, ker je g. dr. Švrljuga na moje osebno vprašanje, ako želi, da tudi ta dva sodelujeta pri dotični reviziji, odgovoril, da na to ne reflektira, ker je med tem oddal delnice grupi Viktorja Meden. Gotovo torej niso člani nadzorstvenega sveta iz kake kulance napram meni podpisali bilanco, temveč po treznem in rešen prevdaru in temeljitom proučevanju vseh prilog.

Očitek, da sem zahteval od klientov visoke provizije, je popolnoma neosnovan in bodo g. člani upravnega sveta zanj dajali odgovor pri sodišču. O tem dejstvu se sploh ni vodila preiskava. Nasprotno bom pa pri sodišču lahko dokazal, da je inspirator Vašega poslanega zahteval 2% provizijo za poslovanje, ki mu je bilo naročeno od eksekutive upravnega sveta kot članu upravnega sveta in s tem provzročil, da se ena izmed kupcij ni mogla izpeljati.

Kar se tiče zadeve 2000 dolarjev, se je vršila temeljita preiskava po petih revizorjih, ki je dovedla do soglasne izjave vseh petih revizorjev, da ravnateljstvo zavoda ne zadene prav nobena krivda. Pač pa so bili revizorji mnenja, da naj se ljubljanska menjalnica v Kolodvorski ulici takoj zapre, oziroma v njej temeljito izpremeni vse oseboje. V podrobnosti se ne morem spuščati v korist zavoda samega.

Glede zadnega fascikla na priznavam, da mi je zginil raz mize proti moji volji in na mojo veliko žalost, ker se je baš v njem nahajala korespondenca, ki je popolnoma razbremenjevala mene in mojega tovariša v ravnateljstvu. Fascikel je bil pa itak brezpomemben, ker so bili vpisi v knjige in pa tozadavne priloge vse v redu.

Rezultat cele preiskave je bil ta, da mi je predsednik upravnega sveta dne 22. II. 1922. opoldne izjavil, da dobim od zavoda popolno zadoščenje v tej obliki, da bom imenovan generalnim ravnateljem zavoda, ter izvoljen na prvem obnem zboru tudi v njega upravni svet. Za izvršitev tega mi je jamčil g. predsednik osebno, ter je še istega dne zvečer v eksekutivni seji predlagal, oboje z dostavkom, da moram pristati na to, da pride upravni svetnik dr. Ivan Černe kot drugi ravnatelj v zavod, kar sem pa jaz odločno odklonil. Pri osebnem razgovoru z g. predsednikom dne 25. februarja 1922. je slednji odnehal od zahteve, da se preskribi dr. Černe-tu plačano mesto drugega ravnatelja in je vztrajal le na tem, da naj bo dodeljen ravnateljstvu poseben član upravnega sveta kot nekaj posredovalec med obema, čemur sem jaz z veseljem pritrnil, zlasti, ker se je imelo osebno dotičnega upravnega svetnika šele pozneje določiti, da se s tem ugodi moji želji, da to ne bo g. dr. Ivan Černe.

Tik pred sejo upravnega sveta dne 4. marca 1922. opoldne je g. predsednik v tajni seji, ki se je vršila v pisarni dr. Juro Adlešiča in v nenavzočnosti g. dr. Ivan Černe-ta in g. Karel Kauscheg-a, pač pa v navzočnosti g. dr. Stanka Švrljuge in Lazar Ladjevića, na moje zahtevo izjavil, da se zadovoljuje s tem, da pride dr. Ivan Černe v upravni svet, ne pa v eksekutivo, dotim je odnehal od zahteve, da dobi dr. Ivan Černe plačano mesto zaupnika v banki. Pač pa je g. predsednik predlagal ponovno zadoščenje moji osebi z izvolitvijo v upravni svet in z imenovanjem generalnim ravnateljem

v prvi seji po obnem zboru. Veselje nad sporazumljenjem se je slavilo v srebrni dvorani hotela »Union«.

Trditve upravnega sveta, da bi se mi ne bila izrekla polna zaupnica in da se je vse godilo samo v ta namen, da se mi pridobi avtoriteta napram uradništvu, je z navedenimi dejstvi dovolj ovržena.

V stvari sami bodo pa razpravljali itak delničarji na obnem zboru. Jaz sam sem se oglasil le v obrambo svoje lastne časti.

V Ljubljani, dne 22. marca 1922.

Milan Bogady
ravnatelj Slov. esk. banke.

* Za vsebino tega »Poslanega« je uradništvo odgovorno le toliko, kolikor predpisuje zakon.

Vrtnice

visoke in nizke, v veliki izbiri, se dobe najceneje pri »Vrt« Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor. 642

Okvir za štedilnik, nov, se je našel.

Lastnik ga dobi proti nagradi pri An. zav. Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 795

Kupim po visokih cenah stare umetne zobe

KARNAR, Hotel Tratnik, soba 1, Sv. Petra cesta št. 25. 794

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
534 Popravila točno in solidno!

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh niansah tovarna Jos. Reich, Ljubljana

Sprejemališče:
Selenburgova ulica št. 4.
Podružnice:
Maribor, Zagreb, Kočevje,
Novo mesto. 86

Poljudno-znanstveni spisi zbirka „Pota in cilji“:

—II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del, vezano D 6—, II. del, vezano D 12—. Za oba zvezka po pošti D 2-25 več.
III.—IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v filozofijo. D 18—, pošta D 1— več.
V. zvezek: A. Melik, Zemljepis Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mehko vezano, lin papir D 15—, pošta D 1-15 več.
VI.—IX. zv.: Dr. Iv. Prijatelj, Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma. Strani 418. Cena D 23—, po pošti D 1-50 več.
Naročila sprejema: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 22. marca 1922.

Ljubljana 806 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	725.8	6.2	sev. zap.	det	30.6
Ljubljana .	14.	723.7	5.5	jug. zap.	—	—
Ljubljana .	21.	720.9	5.3	jug. zap.	—	—
Zagreb .	7.	751.4	8.0	jug. vzh.	—	17.0
Beograd .	7.	755.5	14.0	jug. zap.	oblačno	1.0
Unaz .	7.	757.5	1.0	sever	sneg	2.0
Praga .	7.	—	—	—	—	—
Inocent .	7.	760.7	4.0	vzhod	dež	42.0

V Ljubljani barometer pada, temp. nižja. — Solnce vzhaja ob 6-01, zahaja ob 18-15.

Mali oglasi

steneja do 20 besedi 10. St.—, vsaki naslednji 5 besedi 10. — Trgovski oglaš. doplačevanje, spredelne do 20 besedi 5. St.—, vsaki naslednji 5 besedi 2. St.—. Plača se naprej. (Lahko tudi v znakih.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo znanka za odgovor. —

Službe
Korrespondent, 780
ki je dovršil vojaško službo, zmožen strojepisja, slovenske, deloma nemške in srbohrvaške korespondence, išče primerno službo. Ponudbe na upravništvo »Jutra« pod »Korrespondent«.

Kupim
Kupim 768
vročesračni kopalni aparat (Kreuz-Thermalbad). Ponudbe na »Jutra« pod Kopel 1000.

Prodam
Originalni kodak 771
8 x 8 cm, z usnjato torbico, se proda. Ogleda se v pisarni Delniške tiskarne, Miklošičeva cesta 15.

Razno
Trgovski potnik,
kateri potuje v kratkem po celi Jugoslaviji, prevzame zastopstvo ene večje trgovice v tekstilni in manufakturni robi. Cenjene ponudbe na upravo »Jutra« pod »787«.

„Petovia“
usnjarska industrija d. d., Breg pri Ptuju,
sprejme takoj dva dobro vpeljana
potnika za prodajo civilnih čevelj.
Oziral se bo samo na ponudbe onih, ki so že v tej stroki izobraženi. 780

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in
trboveljski premog
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava
Ia čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog in črni premog.
Naslov: 2013
Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Konška ulica 19.

Sklicujte se pri svojih
naročilih na oglase v »Jutru“!

Veliko elektrotehnično potjetje

obstoječe že 4 leta v Mariboru s konces.: jaki tok, nadalje vse instalacije; z velikimi skladišči in popolnoma opremljeno delavnico s potrebnim orodjem, avtogaražami, prodajnimi lokali na najprometnejši glavni ulici s skladišči, veliko zalogo in v delu se nahajajočimi večjimi nalogi se okolnosti radi

takoj proda.

Cenj. ponudbe naj se naslovijo pod: Izredna prilika št. 1108
na oglasni zavod Fran Vorsič, Maribor, Cankarjeva 15. 792

Ali ste že čitali novo štev. „NJIVE“?

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani